

Leden Finland Oy  
Teollisuustie 3, 85410 SIEVI  
2049995-3

## Päätös Tukes 2880/03.01/2024

### Asia

Leden Finland Oy:n Oulaisten tuotantolaitoksen vaarallisten kemikaalien laajamittaisen käsittelyn ja varastoinnin lupa.

### Kohde

Yrityksen tiedot: Leden Finland Oy (2049995-3)  
Kohteen sijaintiosoite: Kallionkuruntie 1, 86300, OULAINEN  
Kiinteistötunnukset: 563-15-22-4  
Kohde ei sijaitse pohjavesialueella

### Päätös

Leden Finland Oy saa alkaa käsittelemään ja varastoimaan Oulaisten tuotantolaitoksella tämän päätöksen liitteenä olevassa kemikaaliluettelossa (KemiDigi-järjestelmässä olevan kemikaaliluettelon tunniste: 16579) eritellyt määrät vaarallisia kemikaaleja sillä ehdolla, että se noudattaa tässä päätöksessä kuvattuja toimia onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja toimii muulta osin hakemuksessa esitetyllä tavalla. Tuotantolaitos on laajuudeltaan lupalaitos. Tuotantolaitoksen ympäristön maankäytön konsultointivyöhyke on 500 metriä.

### Tarkastus

Tuotantolaitoksella tulee suorittaa Tukesin toimesta käyttöönottotarkastus hyväksytysti ennen toiminnan aloittamista. Toiminnanharjoittajan tulee pyytää tarkastusta Tukesilta hyvissä ajoin ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Toiminnanharjoittajan tulee varata käyttöönottotarkastustilaisuuteen tarvittavat asiakirjat päätöksen ehtojen todentamiseksi.

Käytön aikana Tukes tekee kohteeseen määräaikaistarkastuksen 5 vuoden välein. Tarkastustiheyttä voidaan säätää tarkastuksella tehtyjen havaintojen perusteella. (VNa 685/2015 28-29 §)

### Koekäyttö

Laitoksella olevan nestekaasulaitteiston koekäytössä käytetään nestekaasua. Laitteistoa on koekäytettävä nestekaasulla ennen kuin hyväksytyt asennusliike voi antaa laitteistolle vaatimustenmukaisuustodistuksen.

Päätöksen ehdolla 6 varmistetaan turvallisen koekäytön edellytykset ennen koekäytön aloittamista.

### Toiminnan kuvaus

Leden Finland Oy on metalliteollisuuden sopimusvalmistaja. Oulaisten tuotantolaitoksella tehdään ohutlevyjen ja kisojen työstöä, komponenttien sähkökemiallista pinnoitusta ja pulverimaalausta sekä komponenttien kokoonpanoa ja liittämistä. Leden Finland Oy:n Sievin tuotantolaitoksen toiminnot on tarkoitus siirtää kokonaisuudessaan Oulaisiin. Pintakäsittelylinjalla, maalaamossa, prosessivesien käsittelyssä ja metallien työstössä (laser) käytetään kemikaaleja. Pintakäsittelylinjan, maalaamon ja prosessivesien käsittelyn terveydelle ja ympäristölle vaarallisia kemikaaleja varastoidaan kemikaalivarastossa. Maalaamon uunien käyttämä nestekaasu varastoidaan maapeitteisessä nestekaasusäiliössä, josta se johdetaan rakennuksen seinustan höyrystimien kautta nestekaasupolttimille. Laserin apuaineena käytettävät happi ja typpi varastoidaan laitoksen edustalla maanpäällisissä säiliöissä.

### Päätöksen ehdot

- Laitokselle nimetään kemikaalien sekä nestekaasun käytönvalvoja (ja tarvittaessa sijaiset). Käytönvalvojen tulee osoittaa pätevyytensä Tukesin järjestämässä (kemikaalien / nestekaasun käytönvalvojan) kokeessa. (L 390/2005 29 §, VNa 685/2015 12 §)
- Kemikaalien käsittely- ja varastointitilat varustetaan turvallisen käytön ja onnettomuustilanteisiin varautumisen edellyttämällä merkinnöillä. (L 390/2005 13 §, VNa 856/2012 58 §)
- Laitoksella on oltava ennakkohoito- ja kunnossapito-ohjelma, joka kattaa vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin tarkoitettujen laitteistojen (esim. nestekaasulaitteistot, pintakäsittelylaitteistot, kemikaalisäiliöt) toimintakunnon sekä hälytysjärjestelmien ja turvalaitteiden toimivuuden

- säännöllisen varmistaminen. Tehdyistä tarkastuksista, testauksista ja toimenpiteistä pidetään kirjaa. (L 390/2005 12 §, VNa 856/2012 63 §)
- Laitoksen vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin laaditaan ohjeistukset. Ohjeistusten tulee kattaa toimintatavat esimerkiksi kemikaalien varastoinnissa ja toimintojen (mm. pintakäsittelyprosessi, jätevedenkäsittelyprosessi) operoinnissa. Toiminnanharjoittajan tulee valvoa, että henkilökunta ja kuljettajat toimivat ohjeiden mukaisesti. (L 390/2005 11 §, VNa 856/2012 64 §)
  - Tuotantolaitoksen sähkölaitteistolle tulee käyttöönottotarkastuksen lisäksi teettää varmennustarkastus. Tarkastuspalveluita tarjoavat valtuutetut tarkastajat ja tarkastuslaitokset. (<https://tukes.fi/asiointi/rekisterit-ja-patevyydet/sahko-ja-hissit>). Toiminnanharjoittajan tulee varata tarvittavat dokumentit laitoksen käyttöönottotarkastukselle. (L 1135/2016 43, 45-46 §, VNa 1434/2016 4-9 §)
  - Toiminnanharjoittajan tulee laatia suunnitelma, jonka avulla varmistetaan, että laitoksen koekäyttö nestekaasulla voidaan suorittaa turvallisesti (kts. SFS 5987 luku 19). Koekäytön edellytysten toteutuminen tulee dokumentoida. Laadittavassa suunnitelmassa tulee määritellä koekäytön maksimikesto-aika ja suunniteltu käyttöönottotarkastuksen ajankohta. Koekäytöksi voidaan katsoa vain ei-tuotannollinen testausmielessä suoritettu laitteiston lyhytaikainen käyttö mm. laitteiston säätämistä, tiiviyskoetta ja turvajärjestelmien toimivuuden testaamista varten. Laitoksen käyttöönottotarkastus tulee suorittaa viipymättä koekäytön jälkeen. Mikäli laitteistoa ei oteta varsinaiseen käyttöön koekäytön jälkeen, tulee laitteisto tyhjentää viipymättä nestekaasusta (ml. nestekaasusäiliö). (VNa 858/2012: 50 §, VNa 558/2012: 3 §)
  - Prosessijätevesien pumppaus valuma-altaista prosessijätevesilaitoksen puskurisäiliöihin tulee ohjeistaa sisäisen pelastussuunnitelman yhteydessä tarkemmin siten, että keskenään reagoivien kemikaalien päätyminen samaan säiliöön vältetään. (L 390/2005 10, 28 §)
  - Sisäistä pelastussuunnitelmaa täydennetään siten, että siinä on kuvattu ajantasaiset tiedot kohteen laitteistoista ja järjestelyistä (esim. automaattinen sammutusjärjestelmä, kohdesuojaukset). Sisäisen pelastussuunnitelman yhteydessä toimitetaan kaikki liitteet, joihin asiakirjassa viitataan. (L 390/2005 28 §, VNa 685/2015 17 §)
  - Sisäisen pelastussuunnitelman yhteydessä olevaa sammutusjätevesien hallintasuunnitelmaa tulee täydentää siten, että siitä käy havainnollisesti ilmi sammutusvesien kulkeutuminen tontin eri osissa (esim. viemärikartta) sekä sammutusjätevesien hallinnassa käytettyjen sulkuventtiilien sijainti (hulevesien viivästysaltaan sulkeminen). (L 390/2005 10 §, VNa 685/2015 17-18 §)

10. Tuotantolaitokselle laadittuun räjähdysuojasiasiakirjaan täydennetään tilaluokituspiirustukset myös muiden räjähdysvaaralliseksi luokiteltujen tilojen kuin nestekaasulaitteiston osalta. (L 390/2005 41-44 §, VNä 856/2012 65 §, VNä 858/2012 18-19 §, VNä 576/2003 5-8 §)

## Päätöksen perustelut

### Tuotantolaitoksesta aiheutuvat riskit

Toiminnanharjoittaja on arvioinut tuotantolaitoksella mahdollisia riskejä, jotka liittyvät kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin. Tunnistettuihin riskeihin liittyen on tarvittaessa määritetty toimenpiteitä, joilla katsotaan, että riskitasoa saadaan madallettua hyväksyttävälle tasolle.

Tuotantolaitoksen merkittävimmät onnettomuusriskit liittyvät kemikaalien vuototilanteisiin ja tulipaloihin. Kemikaalien vuototilanteista merkittävimpiä olisivat pintakäsittelyssä käytettyjen kemikaalien tai nestekaasun vuodot (esim. laitevaurioista tai ylitäytöstä johtuen). Laitteistojen ulkopuolelle päätyneet pintakäsittelykemikaalit voivat höyrystyessään aiheuttaa terveysvaikutuksia, kuten hengitystieärsytystä leviämisalueellaan. Nestekaasulaitteiston ulkopuolelle päätyneet nestemäinen tai kaasumainen nestekaasu aiheuttaisi palo- ja räjähdysvaaran leviämisalueellaan. Tuotantolaitoksen laajamittaisesta tulipalosta voisi seurata kemikaalivuotoja prosessilaitteistojen ja kemikaalipakkausten vahingoittuessa palon seurauksena. Tulipalon syttymislähteistä merkittävimminä on nähty sähkölaitteistot ja niiden vikaantuminen, nestekaasuvuoto ja sen syttyminen sekä alumiinin hionnan yhteydessä syntyvän alumiinipölyn syttyminen.

Tuotantolaitoksen laajamittaisen tulipalon yhteydessä voi muodostua terveydelle haitallisia savukaasuja esimerkiksi pintakäsittelylinjan muovisten prosessilaitteistojen palaessa ja prosesseissa käytettyjen kemikaalien höyrystyessä. Keskenään reagoivat kemikaalit voivat lisäksi muodostaa terveydelle vaarallisia yhdisteitä joutuessaan esim. samaan vuotoallastukseen. Toiminnanharjoittaja on arvioinut, että poikkeustilanteissa muodostuvat terveydelle haitalliset kemikaalihöyryt tai savukaasut eivät aiheuta merkittäviä vaikutuksia laitosalueen ulkopuolelle. Toiminnanharjoittaja on lisäksi arvioinut, että nestekaasuvuodon syttymisestä tai muista tuotantolaitoksella mahdollisista onnettomuustilanteista ei aiheudu laitoksen ulkopuolelle merkittäviä paine- tai lämpösäteilyvaikutuksia. Mahdollisten kemikaalivuotojen ja tulipalon yhteydessä syntyvien sammutusjätevesien arvioidaan pysyvän laitoksen alueella.

### Riskien hallinta

Tuotantolaitoksen kemikaalivarastossa pintakäsittelykemikaalit varastoidaan valuma-altaiden päällä. Pintakäsittelylinjalla ja maalaamossa olevat prosessialtaat on sijoitettu valuma-allastuksien päälle. Valuma-altaat on pinnoitettu käytettyjä kemikaaleja kestäviksi ja osastoitu keskenään reagoivien (happamat ja emäksiset) liuosten erottamiseksi. Happamat ja emäksiset liuokset päätyvät vuototilanteissa omiin vuotoallastuksiinsa, josta ne pumpataan prosessijätevesilaitoksen puskurisäiliöihin käsittelyä varten. Vuotoallastukset on mitoitettu kyseisen osaston prosessialtaiden yhteistilavuuden perusteella. Tuotannossa käytetyt öljyt (hydrauliikka- ja kierreöljyt) varastoidaan valuma-altaiden päällä. Jäteöljyt varastoidaan tuotantorakennuksen ulkopuolella sijaitsevassa ongelmajätevarastossa valuma-altaiden päällä. Laitokselle tuotavat pintakäsittelykemikaalit ja laitokselta lähtevät jätekemikaalit ovat astioissa/kappaletavarana ja niille on määritetty lastaus- ja purkupaikat sekä ohjeistukset kemikaalivuotojen varalta. Piha-alueella sijaitsevien happi- ja typpisäiliöiden purkupaikka sijaitsee betonilaatalla säiliöiden vieressä. Maapeitteisen nestekaasusäiliön purkupaikka on säiliön vieressä sorastetulla alueella.

Mahdollisia nestekaasuvuotoja varten laitokselle hankitaan kiinteitä kaasunilmaisimia. Nestekaasuilmaisimet sijoitetaan nestekaasuhöyrystimelle sekä maalauslinjan polttimien venttiiliryhmien läheisyyteen. Nestekaasua ei käytetä silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Nestekaasun pääsulkuventtiili suljetaan laitoksen pidemmissä seisakeissa ja poikkeustilanteissa tarvittaessa. Kaasuhälytysjärjestelmällä voidaan kaasuhälytystilanteessa ohjata höyrystimen neste-esteenä toimiva mg-venttiili kiinniasentoon. Sähkölaitteistoista aiheutuvan tulipalon riskiä alennetaan sähkökaappien ja näiden ympäristön säännöllisillä puhdistuksilla, jotka viedään huoltotehtäviksi kunnossapitojärjestelmään. Alumiinituotteiden hionta tapahtuu määrätysässä ATEX-luokitellussa tilassa, missä on oma ilmanvaihtojärjestelmänsä. Alumiinin ja muiden metallien hionnan yhteydessä syntyvää pölyä puhdistetaan säännöllisesti työpisteiltä sekä ilmanvaihtokanavista. Maapeitteinen nestekaasusäiliö on valmistettu standardin SFS-EN 13445 mukaisesti ja varusteltu standardin SFS 5987 mukaisesti mm. palonkestävillä venttiileillä, kahdennetulla pinnanmittauksella ja varoventtiileillä sekä yhteiden liikavirtaus- ja takaiskuventtiileillä. Sähkötoiminen nestekaasuhöyrystin on sijoitettu tuotantorakennuksen ulkoseinustalle. Höyrystin on varusteltu standardin SFS 5987 mukaisesti höyrystimen sulkuventtiilileillä, linjan pääsulkuventtiilillä, varoventtiileillä, neste-esteellä sekä lähtevän kaasumaisen nestekaasun paineenalentimella. Nestekaasuputkistot on valmistettu standardin SFS-EN 13480 mukaisesti ja varustettu varoventtiileillä. Nestemäisen nestekaasun putkiston paine (asetusarvo) on 18 bar ja höyrymäisen 0,8-1,5 bar. Putkiston liitokset valmistetaan

hitsaamalla ja käyttölaitteet liitetään kaasumaisen nestekaasun linjaan laipoin tai kierrelitoksin. Nestekaasulinjaan kytketään viisi käyttölaitetta (poltinta) yhteisteholtaan 1110 kW. Polttimet on varustettu liekinvalvonnalla.

Tuotantorakennus on jaettu viiteen palo-osastoon. Kemikaalivarasto ja tuotantorakennuksessa oleva kuivamuuntamo on sijoitettu omiin palo-osastoihinsa. Tuotantorakennuksen vanhempi puoli, jossa on mm. litiumakkujen varastointia ja kokoonpanoa, on suojattu automaattisella sammutusjärjestelmällä. Koko tuotantorakennus (vanha ja uusi puoli) on varustettu automaattisella paloilmoininlaitteistolla. Toiminnanharjoittaja on laitoksen ympäristölupaprosessin yhteydessä laatinut päätelmät parhaan saatavilla olevan tekniikan (BAT) soveltamisesta tuotantolaitoksen pinta- ja prosessijätevedenkäsittelyn prosesseissa. Pintakäsittelyn, maalaamon ja prosessijätevedenkäsittelyn altaat, putkistot ja säiliöt on valmistettu kemikaalien ominaisuuksien ja prosessin tarpeiden perusteella polypropeenista, polyvinyylikloridista, polyeteenistä tai haponkestävästä teräksestä. Toiminnanharjoittaja on laatinut sammutusjätevesien hallintasuunnitelman. Suunnitelmassa on arvioitu, että tuotantolaitoksen tulipalon yhteydessä syntyvät sammutusjätevedet kulkeutuvat hulevesiviemäröinnin ja piha-aluetta reunustavien avo-ojien kautta tontin luoteisosassa sijaitsevaan hulevesien viivästysaltaaseen. Viivästysaltaan koko on 3400 m<sup>3</sup> ja se on varustettu sulkuventtiilillä, jolla vesien johtuminen altaalta eteenpäin voidaan estää. Toiminnanharjoittaja on arvioinut, että osa sammutusjätevesistä voidaan pidättää tuotantorakennuksen sisäpuolella vuotoallastuksissa ja betonilattialla ja osa sammutusjätevesistä kulkeutuisi rakennuksen nosto-ovien kautta piha-alueelle ja edelleen hulevesien viivästysaltaalle.

### **Kaavoitus, viranomaisten lausunnot ja kuuleminen**

Tuotantolaitos sijoittuu alueelle, jonka voimassa oleva asemakaavamerkintä on TT (Teollisuusrakennusten korttelialue). Kaavoituksen soveltuvuudesta suunnitelluille toiminnolle pyydettiin lausuntoa Oulaisten kaupungilta. Oulaisten kaupunki toimitti 26.8.2024 lausunnon, jonka mukaan kaupunki ei näe riskiriitoja kaavoituksen ja suunniteltujen toimintojen välillä ja että suunniteltu toiminta vastaa kaupungin kaavoituksen yhteydessä alueelle tarkoitettua teollista toimintaa. Tukes katsoo, että voimassa oleva asemakaavamerkintä mahdollistaa suunnitellut toiminnot, tuotantolaitoksen toiminnan laajuuden ja toiminnasta aiheutuvat vaarat huomioiden.

Lupahakemuksesta pyydettiin lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselta ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta. ELY-keskus viittasi 10.9.2024 toimittamassaan vastauksessa laitoksen ympäristöluvasta antamaansa lausuntoon, joka on annettu

18.7.2024. Lausunnossa on huomioita mm. kemikaaliluetteloihin ja vuotojen hallinnan järjestelyihin liittyen. Lausunnossa mainitut asiat on huomioitu Tukesin lupakäsittelyssä ja tässä lupapäätöksessä siltä osin, kun ne kuuluvat Tukesin toimivaltaan.

Pelastuslaitos toimitti lausunnon 10.9.2024. Pelastuslaitos tuo lausunnossaan ilmi huomioita mm. räjähdysuolosuhteisiin liittyen. Lausunnon sisältö on huomioitu Tukesin lupapäätöksen ehtoissa. Pelastusviranomaisen lausunto sisäiseen pelastussuunnitelmaan liittyen on huomioitu kohdassa "Johtopäätökset sisäisestä pelastussuunnitelmasta".

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai annettu mielipiteitä kuulemisvaiheessa.

### Johtopäätökset sisäisestä pelastussuunnitelmasta

Sisäisestä pelastussuunnitelmasta pyydettiin lausuntoa pelastusviranomaiselta. Pelastusviranomainen toi lausunnossaan esiin mm., että sisäinen pelastussuunnitelma oli osin keskeneräisen oloinen ja sen toimintaohjeissa on tarkentamisen varaa.

Tuotantolaitoksen sisäistä pelastussuunnitelmaa tulee täydentää tämän päätöksen ehtoissa 7-9 kuvatuilta osin. Muilta osin Tukes katsoo, että sisäinen pelastussuunnitelma täyttää Valtioneuvoston asetuksen 685/2015 17 § vaatimukset.

### Lupahakemuksen käsittely

- Hakemuksen vastaanottaminen, 11.03.2024
- Täydennyksen pyytäminen, 18.04.2024
- Täydennyksen vastaanottaminen, 14.06.2024
- Täydennyksen pyytäminen, 26.06.2024
- Täydennyksen vastaanottaminen, 01.08.2024
- Lausunnon pyytäminen, 06.08.2024
- Lisätietojen vastaanottaminen, 07.08.2024
- Kuuleminen, 12.08.2024
- Lausunnon vastaanottaminen, 26.08.2024, Oulaisten kaupunki
- Lausunnon vastaanottaminen, 09.09.2024, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
- Lausunnon vastaanottaminen, 10.09.2024, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Lisätietojen vastaanottaminen, 23.09.2024
- Täydennyksen pyytäminen, 24.09.2024
- Täydennyksen vastaanottaminen, 26.09.2024

- Täydennyksen pyytäminen, 01.10.2024
- Täydennyksen vastaanottaminen, 09.10.2024
- Lisätietojen vastaanottaminen, 09.10.2024

Hakemus käsiteltiin Tukesissa VNa 685/2015 8 § mukaisena lupahakemuksena.

### Käsittelymaksu

Päätösmaksu 2 900,00 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus (Palkeet) lähettää laskun hakijalle. (Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista 1283/2021)

### Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta oheisen valitusosoituksen mukaisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. (L 390/2005 126 §)

### Sovelletut säädökset

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)

Sätköturvallisuuslaki (1135/2016)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)

Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012)

Valtioneuvoston asetus sähkölaitteistoista (1434/2016)

Valtioneuvoston asetus maakaasu-, nestekaasu- ja öljylämmityslaitteistojen asennus- ja huoltotoimintaa sekä maanalaisten öljysäiliöiden tarkastusta harjoittavien hyväksymisestä (558/2012)

### Lisätietoja päätöksestä

Lisätietoja päätöksestä antaa Miska Perkkiö, 029 505 2090, [miska.perkkio@tukes.fi](mailto:miska.perkkio@tukes.fi)

### Voimassaolo

Toistaiseksi

Esittelijä: Miska Perkkiö, Ylitarkastaja

Ratkaisija: Timo Talvitie, Johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

## Liitteet

Leden Finland Oy Oulainen kemikaaliluettelo 16579\_julkinen.pdf

## Tiedoksi

Pohjois-Suomen AVI/ työsuojelu  
Oulaisten kaupunki  
Pohjois-Pohjanmaan ELY  
Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

## VALITUSOSOITUS

### 1. MITEN VALITUS TEHDÄÄN

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa pitää olla seuraavat asiat ja asiakirjat:

- hallinto-oikeus, jolle valitus osoitetaan (toimivaltainen hallinto-oikeus ilmoitettu jäljempänä)
- päätös, johon haetaan muutosta, liitteineen; alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- muutokset, joita valittaja päätökseen vaatii, ja niiden perustelut
- tieto siitä, mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, asuinkunta, puhelinnumero, postiosoite ja muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta
- valitusosoitus

Valituksen voi laatia valittajan puolesta myös laillinen edustaja tai asiamies. Tällöin on ilmoitettava lisäksi laatijan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

### 2. MINKÄ AJAN KULUESSA VALITUS TEHDÄÄN

Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.
- Jos päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen ja kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

### 3. MITEN VALITUS TOIMITETAAN PERILLE

Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta lukuun ottamatta valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä, jotta valitus voidaan tutkia.

#### 4. OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. [Tuomioistuinmaksulaissa](#) (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

#### 5. MINNE VALITETAAN

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, PL 189 (käyntiosoite Torikatu 34-40), 90101 Oulu

